

JAARVERSLAG NMVH 2023

	<u>pagina</u>
Inhoudsopgave	1
Algemene gegevens	2
Bestuur – algemeen	2
Financiën	3
Vertegenwoordiging en samenwerking	8
Leden bijeenkomsten	8
Overleg met de gemeente	8
Overleg met Woonveste	8
Natuur-Landschapsbeheer	8
Natuur-Aankoop gronden	9
Natuur-Dorpsnatuur	9
Natuur-Overig	10
Duurzaamheid – Repair Café	10
Duurzaamheid – Luchtkwaliteit	10
Ruimtelijke Ordening	11
Communicatie	14

Algemene gegevens

De NMVH heeft als werkgebied de gemeente Heusden. Verder de omliggende gemeenten, voor zover de ontwikkelingen daar van invloed zijn op natuur, landschap en milieu in onze gemeente.

De belangrijkste contactgegevens:

- Postadres: Secretaris NMVH, p/a Copernicuslaan 4, 5251ZC Vlijmen.
- Telefoon secretaries: 06 826 80 826
- Email: info@natuurenmilieuheusden.nl
- Website: www.natuurenmilieuheusden.nl
- Facebook vereniging: <https://www.facebook.com/NMVHeusden/>
- Facebook Landschapsbeheer-woensdag: <https://www.facebook.com/groups/2720940434820308>

Bestuur - algemeen

De **bestuurssamenstelling** is in 2023 niet gewijzigd. Het bestuur bestaat uit de volgende vijf leden:

- Cor Gunnink (voorzitter)
- Ate Dijk (penningmeester)
- Harry Nijenstein (secretaris)
- Fons van Dijk
- Stephan van den Bogaard

In 2023 vergaderde het bestuur twaalf keer in D'n Elshof.

Agendapunten van de bestuursvergaderingen waren onder andere: financiën, natuur (aankoop gronden, beheer, dorpsnatuur, eikenprocessierups), Ruimtelijke Ordening (Steenenburg, GOL), Duurzaamheid (luchtkwaliteit, Repair Café), Communicatie.

Het verlate 40-jarig jubileumfeest is in mei gevierd met externe relaties (op de Middel Akker) en met de eigen leden (in een feestelijke bijeenkomst met een cabaretier, een wolvenlezing en drankjes en hapjes in de Voorste Venne).

Ook werd aandacht besteed aan het activeren van leden voor vrijwilligersactiviteiten en bestuurswerk (met beperkt succes tot nu toe). Nieuwe leden worden persoonlijk benaderd, vertrekkende leden wordt om de reden gevraagd.

In het najaar zijn alle werkgroepen uitgenodigd voor een uitje.

Veel tijd werd besteed aan het opvolgen van de besluiten van de Jaarvergaderingen van 2022 en 2023, met name gericht op het professionaliseren van het bestuur: onder andere door aanschaf van een boekhoudpakket Conscribo, een Risico Inventarisatie (financieel, voor vrijwilligers, voor bestuursaansprakelijkheid) en de opvolging daarvan, checklists voor het bestuur, secretaris, activiteiten.

Ook de relatie tussen NMVH en de Stichting GMA vroeg regelmatig om aandacht.

Deze onderwerpen zijn inmiddels grotendeels afgehandeld, alhoewel ze deels wel tot gevolg hebben dat in de bestuurs-routine nu meer tijd kosten.

Naast de reguliere Jaarvergadering organiseerde het bestuur een Ledenraadpleging gericht op toekomstig beleid van de vereniging.

Zie voor uitgebreidere informatie per werkgroep hierna in dit verslag.

Het **aantal leden** is het afgelopen jaar met 1 gedaald van 314 op 31 december 2022 naar 313 op 31 december 2023. Onderdeel daarvan zijn 3 ereleden, 293 leden en 17 gezinsleden.

Sinds 2017 steeg het ledental met ongeveer 20 per jaar. De toename met 34 in 2022 en 35 in 2021 had grotendeels te maken met de aankopen van de gronden aan de Duinweg.

Daarnaast ook door de activiteiten op het gebied van Luchtkwaliteit. Het afgelopen jaar hebben we minder publiciteit op deze onderwerpen gehad.

datum	ereleden	leden	gezins- leden	Aantal leden	abonnees Digitaal (niet-leden)
31-12-2009	3	161	8	172	0
31-12-2010	3	176	8	187	0
31-12-2011	3	184	10	197	0
31-12-2012	4	181	14	199	0
31-12-2013	4	182	15	201	0
31-12-2014	4	188	14	206	0
31-12-2015	4	194	17	215	0
31-12-2016	4	195	18	217	23
31-12-2017	4	191	16	211	37
31-12-2018	4	187	16	207	63
31-12-2019	4	204	18	226	120
31-12-2020	4	219	19	242	159
31-12-2021	4	256	17	277	180
31-12-2022	3	294	17	314	193
31-12-2023	3	301	15	319	209

In 2016 hebben we voor niet-leden de mogelijkheid geopend zich gratis te abonneren op **Digitaal**, onze maandelijkse digitale nieuwsbrief. Eind 2023 hadden al 215 mensen van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, een stijging van 22. De jaarlijkse toename wordt langzaam kleiner, na de grote stijgingen van 2019 (+60) en 2020 (39).

We hopen dat een aantal van deze abonnees uiteindelijk lid zullen worden van de vereniging.

Al met al heeft het niet doorgaan van de meeste activiteiten door Corona geen negatief effectief op de belangstelling voor onze vereniging gehad.

Naar schatting besteden onze actieve vrijwilligers minimaal 6.000 uur per jaar aan het verbeteren van natuur en milieu in onze gemeente. Landschapsbeheer neemt hiervan twee derde voor haar rekening.

Het archief van de vereniging zal beheerd gaan worden door het Streekarchief (Salha). We zijn bezig met het overbrengen van alle relevante stukken.

Door de drukte rond aankopen en Dorpsnatuur, zijn de jubileum-activiteiten voor het 40-jarig bestaan uitgesteld naar 2023.

Financieel Jaarverslag 2023.

Toelichting op winst- en verliesrekening 2023 en begroting 2024

Dit jaar, 2023, is de NMVH voor het bijhouden van de financiële cijfers, overgestapt op een digitaal programma omdat binnen de vereniging behoefte bestond om de financiën wat meer te professionaliseren. Zeker ook omdat de aankoop van gronden in een stroomversnelling is gekomen die niemand voor mogelijk had gehouden.

De keuze is gevallen op het pakket Conscribo. Dit pakket is vooral toegespitst op de wensen van een vereniging en daarom zijn zoveel mogelijk onnodige mogelijkheden weggelaten. Dit pakket is door meerdere mensen aangeraden, die vele jaren boekhoudkundige ervaring hebben, en verenigingen die dit pakket hebben geïmplementeerd waaronder IVN Waerdman. Om deze redenen heeft de NMVH ook voor dit financieel programma gekozen.

De cijfers voor de begroting van 2023 en 2024 zijn in het pakket ingevoerd.

Resultatenrekening over periode 01-01-2023 - 31-12-2023 : Samenvatting

		2023					2024		
4000: Inkomsten en uitgaven	Begrote uitgaven	Uitgaven	Begrote inkomsten	Inkomsten	Begroot resultaat	Resultaat	Begrote uitgaven	Begrote inkomsten	Begroot resultaat
4100: Landschapsbeheer									
4110: Landschapsbeheer: Werkgroep Baardwijkse Overlaat	2.030,00	1.719,26	4.220,00	5.200,00	2.190,00	3.480,74	1.150,00	4.150,00	3.000,00
4120: Landschapsbeheer: Werkgroep Eendenkooi Ter Kwak	1.625,00	3.435,94	2.200,00	3.435,94	575,00	0,00	2.050,00	3.332,76	1.282,76
4130: Landschapsbeheer: Werkgroep Steenenburg	600,00	421,72	640,00	400,00	40,00	-21,72	150,00	400,00	250,00
4140: Landschapsbeheer: Werkgroep Middelakker	1.000,00	4.524,53	1.200,00		200,00	-4.524,53			
4150: Landschapsbeheer: Werkgroep De Zangert				80,00		80,00		80,00	80,00
4160: Landschapsbeheer: Ouderen Ontmoetings Plaats				120,00		120,00		120,00	120,00
4100: Landschapsbeheer: Totaal	5.255,00	10.101,45	8.260,00	9.235,94	3.005,00	-865,51	3.350,00	8.082,76	4.732,76
4200: Natuur									
4220: Natuur: Eiken Processie Rups		830,42		2.810,84		1.980,42	550,00		-550,00
4230: Natuur: Dorpsnatuur Vliedberg	9.068,00	8.172,84	1.977,00	35,05	-7.091,00	-8.137,79	3.517,00	6.262,70	2.745,70
4240: Natuur: Dorpsnatuur Venne-Oost		80,00	530,00	2.370,20	530,00	2.290,20			
4250: Natuur: Dorpsnatuur Herpt	2.712,00			2.471,88	-2.712,00	2.471,88	2.163,00	2.471,88	308,88
4260: Natuur: Monitoring bermen	100,00		1.000,00	2.000,00	900,00	2.000,00		1.000,00	1.000,00
4280: Natuur: Jeugdnatuur / educatie	1.000,00				-1.000,00				
4290: Natuur: Overig									
4200: Natuur: Totaal	12.880,00	9.083,26	3.507,00	9.687,97	-9.373,00	604,71	6.230,00	9.734,58	3.504,58
4300: Milieu									
4310: Milieu: Luchtkwaliteit	2.850,00	157,38	1.380,00	236,00	-1.470,00	78,62	3.860,00	3.696,59	-163,41
4320: Milieu: Repair Café	100,00	937,86	100,00	475,84		-462,02	1.050,00	540,54	-509,46
4330: Milieu: Overig									
4300: Milieu: Totaal	2.950,00	1.095,24	1.480,00	711,84	-1.470,00	-383,40	4.910,00	4.237,13	-672,87
4400: Communicatie									
4400: Communicatie (Hoofdrekening)	500,00		200,00		-300,00				
4410: Communicatie: Website		615,39				-615,39	1.150,00		-1.150,00
4420: Communicatie: Digitaal				25,00		25,00		25,00	25,00
4430: Communicatie: Social Media									
4440: Communicatie: Glossy's		1.587,65		2.555,75		968,10	2.350,00	350,00	-2.000,00
4450: Communicatie: Persberichten									
4460: Communicatie: Foto werkgroep									
4470: Communicatie: Overig		88,70				-88,70			
4400: Communicatie: Totaal	500,00	2.291,74	200,00	2.580,75	-300,00	289,01	3.500,00	375,00	-3.125,00
4500: Gebiedsontwikkeling									
4500: Gebiedsontwikkeling	1.000,00				-1.000,00				
4600: Reserveringen				1.000,00		1.000,00	1.000,00		-1.000,00
4700: Onvoorzien	1.000,00					-1.000,00			
4800: Algemene kosten									
4800: Algemene kosten (Hoofdrekening)	2.000,00				-2.000,00				
4810: Algemene kosten: Administratief	1.200,00	948,73			-1.200,00	-948,73	1.175,00		-1.175,00
4820: Algemene kosten: Vergaderingen		900,00				-900,00	900,00		-900,00
4830: Algemene kosten: Lezingen									
4840: Algemene kosten: Lidmaatschappen		200,00				-200,00	165,00		-165,00
4850: Algemene kosten: Gezamenlijke uitjes		1.602,04		17,50		-1.584,54	2.000,00		-2.000,00
4860: Algemene kosten: Diversen	7.750,00	3.013,54		7.036,56	-7.750,00	4.023,02	190,00	3.500,00	3.310,00
4880: Algemene kosten: Cursussen							2.500,00		-2.500,00
4800: Algemene kosten: Totaal	10.950,00	6.664,31		7.054,06	-10.950,00	389,75	6.930,00	3.500,00	-3.430,00
4000: Inkomsten en uitgaven: Totaal	34.535,00	29.236,00	13.447,00	30.270,56	-21.088,00	1.034,56	25.920,00	25.929,47	9,47
		2023					2024		
8000: Inkomsten	Begrote uitgaven	Uitgaven	Begrote inkomsten	Inkomsten	Begroot resultaat	Resultaat	Begrote uitgaven	Begrote inkomsten	Begroot resultaat
8100: Rente spaarrekening D 858-03996				79,85		79,85			
8200: Contributies		20,00	4.500,00	4.695,15	4.500,00	4.675,15	7.500,00	4.500,00	-3.000,00
8300: Overboeking SGMA									
8400: Subsidies									
8500: Donaties			1.750,00	2.422,00	1.750,00	2.422,00		1.500,00	1.500,00
8000: Inkomsten: Totaal		20,00	6.250,00	7.197,00	6.250,00	7.177,00	7.500,00	6.000,00	-1.500,00
Resultaat: Totaal	34.535,00	29.256,00	19.697,00	37.467,56	-14.838,00	8.211,56	33.420,00	31.929,47	-1.490,53

De subsidies verstrekt door de Gemeente, Provincie en Natuur Monumenten voor werkzaamheden in de gemeente waar een verplichting op ligt om deze bedragen ook voor de projecten te gebruiken, worden meegenomen naar de begroting voor 2024.

Deze projecten zijn:

- Dorpsnatuur Vliedberg
- Dorpsnatuur Herpt
- Eendenkooi Ter Kwak
- Luchtkwaliteit

Het project Dorpsnatuur Venne-Oost is afgesloten en de eventuele positieve afsluiting wordt in de Algemene Reserve ondergebracht. Dit geldt ook voor de overige projecten.

Het project Dorpsnatuur Venne-Oost is afgesloten en de eventuele positieve afsluiting wordt in de Algemene Reserve ondergebracht. Dit geldt ook voor de overige projecten.

Verder is een bedrag op 30-12-2023 van € 37.518,61 van de lopende Zakelijke rekening van de NMVH overgeboekt naar de Spaarrekening van de Stichting Giersbergse Middel Akker. Het eindsaldo op 31-12-2023 van de lopende rekening NMVH is € 8663,45 en van de spaarrekening €79,85. Tezamen: € 8743,30.

Voor het 40-jarig jubileum is een begroting gemaakt van € 7000. De werkelijke kosten waren €3824,57. Voorstel is om het verschil € 3175,43 te reserveren plus ieder jaar € 500 voor het 50-jarige Jubileum in 2032.

Afgesproken is dat er ieder jaar 2x de jaar contributie te reserveren. Voor 2024 komt dit neer op €7500. Uitgangspunt is aantal betalende leden x € 12 contributie.

De subsidies verstrekt door de Gemeente, Provincie en Natuur Monumenten voor werkzaamheden in de gemeente waar een verplichting op ligt om deze bedragen ook voor de projecten te gebruiken, worden meegenomen naar de begroting voor 2024.

Deze projecten zijn:

- Dorpsnatuur Vliedberg
- Dorpsnatuur Herpt
- Eendenkooi Ter Kwak
- Luchtkwaliteit

Het project Dorpsnatuur Venne-Oost is afgesloten en de eventuele positieve afsluiting wordt in de Algemene Reserve ondergebracht. Dit geldt ook voor de overige projecten.

Het project Dorpsnatuur Venne-Oost is afgesloten en de eventuele positieve afsluiting wordt in de Algemene Reserve ondergebracht. Dit geldt ook voor de overige projecten.

Verder is een bedrag op 30-12-2023 van € 37.518,61 van de lopende Zakelijke rekening van de NMVH overgeboekt naar de Spaarrekening van de Stichting Giersbergse Middel Akker. Het eindsaldo op 31-12-2023 van de lopende rekening NMVH is € 8663,45 en van de spaarrekening €79,85. Tezamen: € 8743,30.

Voor het 40-jarig jubileum is een begroting gemaakt van € 7000. De werkelijke kosten waren €3824,57. Voorstel is om het verschil € 3175,43 te reserveren plus ieder jaar € 500 voor het 50-jarige Jubileum in 2032.

Afgesproken is dat er ieder jaar 2x de jaar contributie te reserveren. Voor 2024 komt dit neer op €7500. Uitgangspunt is aantal betalende leden x € 12 contributie.

Inmiddels heeft de NMVH zes werkgroepen voor het onderhoud op meerdere plaatsen in de gemeente. Voor het onderhoud heeft de gemeente € 4000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is verdeeld over de werkgroepen die dit werk daadwerkelijk uitvoeren, te weten:

- Werkgroep Baardwijkse Overlaat
- Werkgroep Steenenburg
- Werkgroep de Zangert
- Werkgroep Ouderen Ontmoeting Plaats Vliedberg

De verdeling van de ontvangen vergoedingen is bepaald naar rato van aantal vrijwilligers per werkgroep en aantal werkdagen per jaar.
Voor de werkgroep Eendenkooi Ter Kwak is dit niet van toepassing en de werkgroep de Zangert is vooralsnog niet actief.

De vaste activa in de zin van gronden en inventaris hebben een waarde voor ieder activum van € 1,-. Het betreft:

- Eendenkooi ha 00.69.50
- Houtwal ha 00.07.55
- Kettingzagen 4x
- Bosmaaier 2x
- Heggenschaar (benzine)
- Nachtvliinderval
- Telescoop
- Banner
- Batdetector.

Voor overige materialen zie bijlage bij de jaarrekening

Inmiddels heeft de NMVH zes werkgroepen voor het onderhoud op meerdere plaatsen in de gemeente. Voor het onderhoud heeft de gemeente € 4000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is verdeeld over de werkgroepen die dit werk daadwerkelijk uitvoeren, te weten:

- Werkgroep Baardwijkse Overlaat
- Werkgroep Steenenburg
- Werkgroep de Zangert
- Werkgroep Ouderen Ontmoeting Plaats Vliedberg

De verdeling van de ontvangen vergoedingen is bepaald naar rato van aantal vrijwilligers per werkgroep en aantal werkdagen per jaar.
Voor de werkgroep Eendenkooi Ter Kwak is dit niet van toepassing en de werkgroep de Zangert is vooralsnog niet actief.

De vaste activa in de zin van gronden en inventaris hebben een waarde voor ieder activum van € 1,-. Het betreft:

- Eendenkooi ha 00.69.50
- Houtwal ha 00.07.55
- Kettingzagen 4x
- Bosmaaier 2x
- Heggenschaar (benzine)
- Nachtvliinderval
- Telescoop
- Banner
- Batdetector.

Voor overige materialen zie bijlage bij de jaarrekening

Balans

Balans over periode 01-01-2023 - 31-12-2023:

Balans Activa (Debet)

Rekening	Startsaldo	Eindsaldo
100: Vaste/vlottende activa	€ 0,00	€ 0,00
200: Terreinen en opstallen	€ 0,00	€ 0,00
250: Afschrijving terreinen en opstallen	€ 0,00	€ 0,00
300: Inventaris	€ 15,00	€ 15,00
350: Afschrijving inventaris	€ 0,00	€ 0,00
1000: Liquide middelen	€ 0,00	€ 0,00
1100: Bankrekening NL38 INGB 0005 3778 89	€ 34.576,86	€ 8.663,45
1100-T: Bankrekening NL38 INGB 0005 3778 89	€ 0,00	€ 0,00
1150: Spaarrekening D 858-03996	€ 10.000,00	€ 79,85
1150-T: Spaarrekening: Te verwerken	€ 0,00	€ 0,00
1350: Rek-ct Stichting Gierbergse middel akker	€ 0,00	€ 37.518,61
1200: In kas repair café	€ 0,00	€ 90,54
1300: Debiteuren	€ 0,00	€ 1.050,00
1700: Vooruitbetaalde bedragen	€ 0,00	€ 0,00
Totalen	€ 44.591,86	€ 47.417,45

Balans Passiva (Credit)

Rekening	Startsaldo	Eindsaldo
Eigen vermogen	€ 18.098,98	€ 26.310,54
1400: Schulden korte termijn	€ 0,00	€ 0,00
1410: Reservering Werkgroepen	€ 0,00	€ 0,00
1411: Werkgroep Baartwijkse overlaat	-€ 264,83	€ 0,00
1412: Werkgroep Steenenburg	-€ 31,28	€ 0,00
1413: Werkgroep Eendenkooi Ter Kwak	€ 1.435,94	€ 1.332,76
1414: Werkgroep Middelakker	€ 0,00	€ 0,00
1415: Werkgroep de Zangert	€ 0,00	€ 0,00
1416: Werkgroep Ouderen Ontmoetings Plaats	€ 0,00	€ 0,00
1430: Reservering Jubileum	€ 7.000,00	€ 0,00
1440: Reservering Dorpsnatuur	€ 0,00	€ 0,00
1441: Dorpsnatuur Vliedberg	€ 8.172,84	€ 8.172,84
1442: Dorpsnatuur Herpt	€ 2.471,88	€ 0,00
1443: Dorpsnatuur Venne-Oost	€ 1.950,20	€ 0,00
1450: Reservering Milieu	€ 0,00	€ 0,00
1451: Luchtkwaliteit	€ 2.717,97	€ 8.980,67
1452: Eiken Processie Rups	-€ 371,75	€ 0,00
1453: Bermonderzoek	€ 1.000,00	€ 0,00
1454: RepairCafé	-€ 88,09	€ 0,00
1460: Reservering Aankoop gronden	€ 1.000,00	€ 0,00
1470: Reservering Glossy	€ 1.500,00	€ 0,00
1480: Nog te betalen posten	€ 0,00	€ 2.620,64
1600: Vooruitontvangen bedragen	€ 0,00	€ 0,00
2000: Kruisposten	€ 0,00	€ 0,00
Totalen	€ 44.591,86	€ 47.417,45

(De opmerkingen van de KasControleCommissie zijn verwerkt in bovenstaande rapportage.)

Vertegenwoordiging en samenwerking

De vereniging werkt samen met andere natuurorganisaties die actief zijn in de gemeente, met name met Natuurmonumenten en Waterschap Aa en Maas. Daarnaast zijn we lid van de Brabantse Milieu Federatie (BMF), Het Groene Woud en Brabants Landschap. Een aantal malen is er contact met de BMF geweest over bestuurlijke zaken. Verder is er overleg met Woonveste.

Leden bijeenkomsten

De Jaarvergadering vond dit jaar op 31 mei 2022 plaats in aanwezigheid van 28 leden. Verder vonden nog ledenbijeenkomsten plaats op 11 oktober, waarin vooral over de stand van zaken over de grondaankopen, en over de relatie NMVH – SGMA is gesproken. Zie voor verdere details het verslag van deze vergaderingen.

Overleg met de gemeente

In 2022 is drie keer overlegd met de wethouder, over hoofdlijnen van het beleid. Onderwerpen die besproken zijn: herziening samenwerkingsovereenkomst, vervuild granulaat in wegbermen, luchtkwaliteit

Meer inhoudelijk overleg met de beleidsmedewerker Groen heeft in 2022 vier keer plaats gehad. Daarbij kwamen ondermeer aan de orde: extensiveren openbaar groen, monitoring bermen, Dorpsnatuur, Japanse duizendknoop, weidevogels, modelvliegers in De Zeeg, bomenkap, eikenprocessierups, onderzoek bij renovatie van gemeentelijke gebouwen, ommetjes, groenstructuurplan.

Daarnaast vindt regelmatig overleg met ambtenaren plaats, met name over natuurbeheer, luchtkwaliteit en ruimtelijke ordening.

Meer weten over bovenstaande onderwerpen? Kijk dan op onze website (gebruik de zoekfunctie of via het menu)!

Overleg met Woonveste

Er is overleg geweest met Woonveste, vooral naar aanleiding van het onvoldoende rekening houden met vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen bij renovatie-projecten. Daarnaast is gesproken over het groen rond woningen van Woonveste.

Natuur-Landschapsbeheer

De activiteiten van de al langer bestaande groep Baardwijkse Overlaat, die op de woensdagmorgen actief is, zijn terug te vinden op <https://www.facebook.com/groups/2720940434820308> . Deze groep werkt nauw samen met de groep Eendenkooi Ter Kwak.

De groep aan de Duinweg (Giersbergse Middel Akker) bestaat inmiddels uit ongeveer 15 vrijwilligers. Daar is het afgelopen jaar druk gewerkt aan inrichting en beheer van de gronden.

In mei 2022 startte een nieuwe groep vrijwilligers landschapsbeheer op Landgoed Steenenburg. Het Landgoed is in ontwikkeling, waarbij landbouw plaatsmaakt voor woningbouw en een zorgcampus. De natuur op het landgoed maakt deel uit van het Natuur Netwerk Brabant.

Inmiddels zijn er elke eerste zaterdagmorgen van de maand met veel plezier negen enthousiaste vrijwilligers aan het werk. Een verslag over het uitgevoerde werk vind je op <https://natuurenmilieuheusden.nl/wp-content/uploads/2024/01/01-20240103-Jaarverslag-2023-vrijwilligers-beheer-Steenenburg.pdf>

Natuur-Aankoop gronden

De Stichting Giersbergse Middel Akker heeft in 2023 een perceel van het GOB aangekocht; 1.09 hectare voor EUR 26.000 (netto, na afwaardering van de grond door het GOB).

Natuur-Dorpsnatuur - Vliedberg

Vanaf mei 2022 t/m november 2023 zijn 11 lezingen georganiseerd, die gemiddeld 27 bezoekers per keer trokken:

Lezingenreeks Vliedberg		
Datum	Thema	# bezoekers
woensdag 18 januari 2023	EPR/ rupsen/vlinders lezing	30
woensdag 15 februari 2023	Gierzwaluw	27
woensdag 8 maart 2023	Dassen	35
woensdag 19 april 2023	Amfibieen	24
woensdag 17 mei 2023	Lezing zoogdieren muis e.d.	25
woensdag 14 juni 2023	Dendro-chronologie	13
woensdag 20 sep 2023	Bevers	30
woensdag 18 okt 2023	Wilde bijen	30
woensdag 15 nov 2023	Diersporen in stad en land	29
Wandelingen		
	Thema	
zaterdag 18 februari 2023	Knoppen en twijgen	19
zaterdag 11 maart 2023	Dassen	18
zaterdag 8 april 2023	Plantenwandeling-Vliedberg	10
vrijdag 28 april 2023	Vleermuizen	15
zaterdag 20 mei 2023	Vogels-Gierzwaluw	10
zaterdag 10 juni 2023	Plantenwandeling-Heusden Vesting	5

Naast wandelingen zijn ook een aantal planten-inventarisaties uitgevoerd. Deze inventarisaties vinden volgens een gestandaardiseerde methode plaats, en geven daardoor beter inzicht in de ontwikkelingen dan de gegevens uit openbare bronnen (tuintelling.nl, waarneming.nl en Woonveste) die we tot nu toe voornamelijk gebruikten. Daarnaast zijn nog uren besteed aan een actie Tegeltje wippen en is twee keer een plantenruilmarkt georganiseerd.

Natuur-Dorpsnatuur - Herpt

In 2023 zijn een aantal rondes plantenmonitoring uitgevoerd, en zijn twee plantenwandelingen georganiseerd: een in Heusden-Vesting en een in Herpt. De plantenwandeling in Herpt is met een groep van vijf personen wel voorbereid, maar is vanwege de hitte niet met de bewoners van Herpt gelopen.

In overleg met de gemeente, zijn drie geschikte locaties voor omvorming van het groen gevonden. De gemeente heeft het initiatief verder genomen en neemt ook alle kosten voor haar rekening.

De kosten voor adoptie van een paddenpoel zijn veel te laag ingeschat. Op basis van provinciale regels zou hier eerst een uitgebreid archeologisch onderzoek moeten

plaatsvinden en een bodemkundig onderzoek vanwege asbest. Dit gaat het budget ver te boven en is daarom komen te vervallen.

Natuur-Overig

De werkgroep EikenProcessieRups heeft de eerder opgehangen nestkasten gecontroleerd en schoongemaakt, en verder een derde serie kasten opgehangen.

Het bestuur tracht een werkgroep Jeugd natuur van de grond te krijgen; voorlopig nog zonder succes.

Duurzaamheid – Repair Café

Het Repair Café vond zes maal plaats in buurtcentrum de Stulp in Drunen, op een woensdagavond, op de even maanden van 19.00 tot 21.00 uur.

We vierden in april ons **10-jarig jubileum**.

Deze avond gaven we een feestelijk tintje:

- Noor Peters vertelde over de totstandkoming en de historie. Zij bedankte met nadruk de trouwe vrijwilligers.
  - Wethouder Jeroen van den Bosch kwam langs en hield een toespraakje over het belang van reparatie avonden voor het milieu
  - Fons van Dijk bedankte namens het bestuur van de vereniging alle vrijwilligers en als blijk van dank mochten we met de hele groep vrijwilligers gaan eten.
  - Legs Boelen zorgde voor een stijlvolle, muzikale omlijsting van de avond.
- En natuurlijk ontbrak iets lekkers bij de koffie niet. Al met al een geslaagde avond.

Dit jaar werden er door de bezoekers **198 kapotte spullen** gebracht:

109 spullen konden worden gerepareerd, 26 keer werd er een advies gegeven en 63 spullen konden niet gerepareerd worden.

Wat repareerden wij zoal: lekke fietsbanden, kapotte naden van broeken en rokken, allerlei elektrische apparaten zoals naaimachines, stofzuigers, koffiezetapparaten, een citruspers, een printer, radio's, een blender, broodroosters, staafmixers, strijkijzers, een föhn, etc.

De afgelopen 10 jaar werd het Repair Café 51 keer gehouden (in coronatijd was er slechts 5 keer een Repair Café).

In totaal werden er 1358 kapotte spullen door de bezoekers ingebracht;

793 spullen konden worden gerepareerd, over 187 kapotte spullen werd een advies gegeven en 378 spullen konden niet worden gerepareerd. Gemiddeld werden er de afgelopen 10 jaar 26,5 kapotte spullen per reparatie avond gebracht.

Met dank aan alle vrijwilligers, zonder hen geen Repair Café avonden:

Halvor, Peter, Paul, Alex, Carla, Louis, Jos, Laurens, Jeroen, Paul, René, Noor en Ludwig.

Repair Café Drunen is aangesloten bij Stichting Repair Café International:

www.repaircafe.org

Inmiddels zijn er wereldwijd bijna 3000 Repair Cafés onderdeel van deze stichting.

Marian van der Linden, mede namens Noor Peters, organisatoren van het Repair Café Drunen

Duurzaamheid – Luchtkwaliteit

Een jaar van om en vooruit zien!

Onze belangrijkste speerpunt dit jaar was het zoeken van uitbreiding van onze werkgroep. Niet makkelijk want luchtkwaliteit blijft een complex onderwerp.

Op 28 maart hebben we alle eigenaren van een sensor uitgenodigd om te achterhalen waarom ze een sensor hebben aangeschaft, de ervaring daarmee en de wensen en verwachtingen over de sensor te bespreken. Daarnaast de vraag of zij ons zouden willen helpen om onze aanpak op een hoger plan te brengen.

Op 29 augustus met de nieuwkomers en de werkgroep bij elkaar gezeten om de toekomst te bespreken. Meer persberichten, meer kopij voor de nieuwsbrief Digitaal, verwerken van de data die we met de sensoren hebben verzameld.

Op 17 november was er reden om gezellig bij elkaar te komen. Met als hoofddoel elkaar te ontmoeten.

Op 12 december het jaar afgesloten met het bespreken van het concept beleidsplan 2024.

Inmiddels vormt zich een werkgroep luchtkwaliteit waarbij de nieuwkomers thuisraken in de bestaande groep. Van 7 personen zijn we gegroeid naar 11 personen en hebben nog 2 personen ontmoet die misschien iets voor ons kunnen gaan betekenen.

Het voornemen voor 2024 is om wel te gaan reageren op de meldingen, hier reclame over te maken, de meldingen te volgen, onze sensors onder de aandacht te brengen bij de melders, de overlast van de meldingen te gebruiken in persberichten of de politiek ermee te benaderen. Daarnaast meer persberichten te schrijven over de data die de sensoren aan het licht brengen.

Voorzitter werkgroep Luchtkwaliteit

Ruimtelijke Ordening

Politiek gezien was 2023 met twee verkiezingen (provinciale staten en tweede kamer) tumultueus jaar. De uitslagen hebben hun weerslag op het beleid. Vraag is, of het in gang gezette stikstof- en klimaatbeleid wordt voortgezet. Zo lang er geen nieuwe regering is gevormd blijft de onduidelijkheid over het te voeren beleid bestaan. Gevreesd moet worden dat landschap, natuur en klimaat minder aandacht krijgen. Het bestuur en de werkgroep RO volgen de ontwikkelingen nauwgezet; vraag is wat het stikstofbeleid van de regering voor de boeren en bedrijven in Heusden gaat betekenen? De boeren staan voor een lastige keuze: stoppen, extensiveren, innoveren of verplaatsen.

De natuur in Nederland en Noord-Brabant is er slecht aan toe, oordeelt de Ecologische Autoriteit (EA) in het recent uitgebrachte adviesrapport 'Doen wat moet én kan'. De conclusies in het rapport zijn glashelder: het gaat door 'langjarige verwaarlozing' alleen maar slechter met de natuur. Het groene hart van Brabant, de Loonse en Drunense Duinen worden expliciet genoemd. De natuur staat er 'onder druk' met grote risico's voor een nog verdere achteruitgang. Bepaalde delen verdrogen door stikstofbelasting en slechte waterhuishouding. Ook is het er te druk.

Wachten is volgens de EA geen optie. Het advies aan de provincie is dan ook nu te zorgen voor een gezondere bodem, schoner water en schonere lucht voordat het te laat is. Het advies is om ook te kijken naar de gebieden rondom de Loonse en Drunense Duinen. Het is niet meer voldoende om het probleem alleen binnen de Natura-2000 gebieden aan te pakken.

Andere beschermde gebieden in onze gemeente (Vlijmens Ven en Moerputten) hebben met dezelfde bedreigingen te maken.

De provincie zag de bui zelf eerder ook al hangen. Zo besloot de provincie per 1 maart 2023 geen vergunningen meer af te geven voor projecten die zorgen voor extra stikstof in beschermde natuur. Kortom de boel ging óp slot'.

De NMVH heeft het afgelopen jaar een aantal zienswijzen en bezwaarschriften ingediend. Het betreft een zienswijze tegen de veranderingsvergunning van het vleeskuikenfokbedrijf Oosterseweg 1 Elshout en tegen uitbreiding van het kampeerbedrijf Duinweg 58 Drunen. Bezwaarschriften zijn ingediend tegen de kapvergunningen van een beuk op het landgoed Steenenburg, bomen aan de Kasteellaan, een monumentale beuk aan de Schoolstraat en een linde aan de Eindstraat.

De werkgroep RO is door het Waterschap Aa – Maas uitgenodigd om mee te denken over de consequenties voor de natuur van een dijkverzwaring bij Doeveren en door rijk, provincie en waterschappen voor bespreking van het rapport Hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch en omgeving. In het laatstgenoemd rapport zijn een vijftigtal maatregelen beschreven om te reageren op de consequenties van de klimaatverandering. Er wordt in het kader van Howabo 2 extra bergingsruimte gezocht voor 36 miljoen kuub regenwater.

Verder heeft de werkgroep weer diverse vragen van inwoners beantwoord. Het betreft onder ander vragen over de afsluiting van de Wethouder van Buulweg, bomenkap Geerpark en Tuinbouwweg, uitbreiding natuurgebied de Driewiel Meerdijk en over de natuurontwikkeling Giersbergse Middelakker.

De belangrijkste onderwerpen voor de werkgroep RO waren het afgelopen jaar de ontwikkelingen rond het landgoed Steenenburg, de vaststelling van de Omgevingsvisie Heusden, de besluitvorming over de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) en de voortgang in energietransitie door aanleg van zonnevelden en windmolenparken.

Landgoed Steenenburg

Landgoed Steenenburg (noord en midden) is een gezamenlijke gebiedsontwikkeling van initiatiefnemer Jan Kelders Beheer (medisch onderzoeks- en ontwikkelingscentrum rond MS) en de partners Hendriks Bouw en Ontwikkeling (Life Science Park Brabant), Hendriks Coppelmans (hofwoningen en appartementen), Libéma (kasteel restaurant en hotel) en de gemeente Heusden.

De verkoop van de hofwoningen in de Gravin is het afgelopen jaar met veel succes gestart. Het gaat voornamelijk om twee-onder-één kapwoningen en enkele vrijstaande woningen in de Engelse Tudor stijl. De gebiedsuitwerking van het westelijk middenterrein, de Gouverneur is inmiddels zo ver gevorderd dat op korte termijn ook met de verkoop van de eerste twee appartementsgebouwen (120 woningen) kan worden gestart.

De ontwikkeling van het MS-researchcentrum en de Hightechcampus is vertraagd door de stikstofproblematiek en noodzakelijke verplaatsing van de dassenburcht. Bij de plannen voor de bouw van hotel heeft Libema te maken met bezwaren tegen de parkeervoorzieningen bij het hotel. Voor de stikstofproblematiek is een oplossing gevonden door natuurcompensatie. Dit was voor de NMVH reden om haar bezwaren tegen de genoemde ontwikkeling in te trekken.

Op het zuidelijk deel van het plan aan weerszijden van de Kasteellaan zijn volop bouwactiviteiten. Er zijn wegen en woonterpen en wadi's aangelegd. Een groot deel van de 56 ruime bouw kavels is verkocht. Langs de Barones en de Hertog zijn dit jaar de eerste woningen gereedgekomen en bewoond, van een groot aantal woningen de bouw gestart. De bouw zal nog wel een jaar duren. Daarna kan worden gewerkt aan de verdere inrichting en aankleding van het terrein.

Omgevingsvisie Heusden

Op 28 maart 2023 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie Heusden en het bijbehorende Omgevingseffectenrapport (OER) vastgesteld. De *omgevingsvisie* vervangt de nu geldende structuurvisie en geeft de (ruimtelijke) ambities van de gemeente voor de toekomst weer. De visie geeft richting aan ontwikkelingen in onze gemeente. Dat gaat over nieuwe woningen, klimaat & energie, waardevolle natuur, recreatie, mobiliteit en verkeer, gezondheid en plekken om te ondernemen. De visie is opgesteld in nauw overleg met organisaties, het bedrijfsleven en inwoners. Vanwege het belang van de visie voor de

toekomst van de gemeente heeft ook de NMVH zich actief in de discussie over de toekomst gemengd. Wij hebben om de belangen van landschap, natuur, milieu en volksgezondheid duidelijk in de nota te krijgen eind 2022 een zienswijze op de ontwerp omgevingsvisie ingediend. Wij zijn tevreden over de wijze waarop onze opmerkingen in de nota zijn verwerkt.

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dit heeft een aantal gevolgen voor de gemeente, de burgers, organisaties en bedrijven. Er moet nu een *programma* worden gemaakt waarin de doelen van de visie concreet worden gemaakt en een *omgevingsplan* met regels voor de invulling van de fysieke omgeving worden opgesteld. Het omgevingsplan komt in plaats van de verschillende bestemmingsplannen en bestaande verordeningen. Een en ander moet leiden tot betere en meer integrale besluiten, minder regels en snellere procedures.

Het gaat om een grote operatie. Er worden kinderziektes verwacht, zowel voor de ambtenaren, burgers en ondernemers zal het wennen zijn. Voor de werkgroep Ruimtelijke Ordening voldoende reden om de ontwikkelingen goed te blijven volgen.

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

De uitspraak van de Raad van State (RvS) over de GOL is opnieuw uitgesteld. De procedures lopen allang. In 2018 stelde de provincie het Provinciaal Inpassingsplan GOL vast. De hoogste bestuursrechter boog zich over een groot aantal bezwaren en deed eind 2021 uitspraak. Het overgrote deel van de bezwaren vond geen gehoor, op een aantal punten moest de provincie haar werk overdoen. Dat had vooral te maken met de stikstofproblematiek, de stikstofneerslag op de kwetsbare natuurgebieden, Loonse en Drunense Duinen en Vlijmens Ven.

De provincie ging aan de slag met de kritiek van de RvS en nam in juli 2022 een herstelbesluit. De provincie gaat er van uit dat door extra maatregelen de stikstofneerslag op de Natura-2000 gebieden om laag gaat. De provincie gaf ook een nieuwe natuurvergunning af. Dit nam niet alle bezwaren weg. Zeven bezwaarmakers waaronder Van Gol naar Beter stapten opnieuw naar de RvS. Zij zijn het niet eens met de stikstofonderbouwing van de nieuwe natuurvergunning en ook hebben zij kritiek op de gebruikte verkeercijfers. De RvS belegde in juni 2023 een hoorzitting om de bezwaren te behandelen. Zij heeft door ziekte en de uitgebreide voorgeschiedenis nog steeds geen uitspraak gedaan. De uitspraak is al een aantal keren verdaagd en wordt nu in februari 2024 verwacht. Eerst dan weten wij of de uitvoering van de GOL door kan gaan. Daarenboven is er op 7 november 2023 nog een hoorzitting van de Adviescommissie bezwaarschriften Heusden geweest. Dit naar aanleiding van bezwaren van een aantal, waaronder de NMVH, tegen de verleende omgevingsvergunning voor het kappen van bomen en struiken in het kader van de GOL. De commissie heeft geadviseerd het besluit van het college in stand te laten maar dit wel beter te onderbouwen.

Voortgang in de aanleg van zonneparken en windparken

Onze gemeente heeft zich het afgelopen jaar aangesloten bij het Publiek Ontwikkelbedrijf Regionaal Energie en Klimaatstrategie. Het ontwikkelbedrijf moet ervoor zorgen dat in de verschillende gemeenten tijdig de juiste klimaatmaatregelen worden uitgevoerd. Volgens afspraken met de regio moet er in Heusden één energiehub komen; een gebied waar duurzame energie wordt opgewekt, opgeslagen en omgezet in een andere vorm van energie en van waaruit 33.000 huishoudens van stroom kunnen worden voorzien. Het bureau Bosch & van Rijn heeft een eerste technische en juridische verkenning van zoekgebieden uitgevoerd. De gemeenteraad heeft kennisgenomen van dit haalbaarheidsonderzoek en het college opdracht gegeven het onderzoek nader uit te werken en een plan-MER-beoordeling uit te voeren om op basis hiervan een of meerdere voorkeurlocaties aan te wijzen.

Al met al verloopt de ontwikkeling van duurzame energie in onze gemeente traag. Het zal nog een zware opgave zijn om aan de afspraken uit het Klimaatakkoord 2019 te voldoen.

Met name het vinden van een geschikte plaats voor de plaatsing van windmolens zo zien we in andere gemeenten vraagt veel onderzoek en tijd.

Toch was er eind 2023 nog goed nieuws. De ontwikkeling van het zonnepark Hooibroeken gaat door.

Zo'n anderhalf geleden moest Energiek Heusden haar plannen in de ijskast zetten vanwege prijsstijgingen, de hogere rentes en de leveringsproblemen door onder meer de oorlog in Oekraïne. En de banken stonden niet te springen om geld te lenen.

Maar de situatie is nu gelukkig anders. De prijs van zonnepanelen is fors gedaald, de leveringsproblemen zijn voorbij en de energieprijzen zijn stabiel geworden. Verder zijn Energiek Heusden en de ontwikkelaar Sunvest, met een aantal partijen in gesprek over afname van de energie die Zonnepark Hooibroeken gaat opwekken. Voor een periode van tien jaar, tegen vaste prijzen.

Er is geen risico dat Hooibroeken de opgewekte stroom niet kwijt kan op het stroomnet. De ruimte op het net is een paar jaar geleden al gereserveerd via een contract met de netwerkbeheerder Enexis.

De totale investering voor Zonnepark Hooibroeken bedraagt zo'n 16 miljoen euro. Een groot deel daarvan wordt geleend bij de bank. Energiek Heusden gaat zelf zo'n 1,2 miljoen euro inleggen, dat bedrag wordt bijeengebracht door de uitgifte van Hooibroekencertificaten aan Heusdense inwoners, bedrijven en instellingen. Op deze wijze zorgt Energiek Heusden ervoor dat het zonnepark voor 50% eigendom wordt van de Heusdense gemeenschap.

Verder is bekend geworden dat de gemeente een tweede zonnepark wil realiseren op Bakkersdam (de voormalige vuilstort in Heusden. Het gaat om een klein zonnepark (2 ha). Het park is bedoeld voor de energievoorziening van inwoners van de omliggende kernen Herpt, Hedikhuizen en de vesting Heusden én de ondernemers van het bedrijventerrein Bakkersdam. Een gunstige omstandigheid van deze locatie is dat de grond gemeenteeigendom is. Het bureau Enter Next Level heeft de opdracht de haalbaarheid van dit zonnepark te onderzoeken.

Er is ook slecht nieuws. Het plan om in Hedikhuizen een warmtenet te ontwikkelen en daarmee van het gas af te halen is mislukt. Het plan met een centrale positie voor Steenfabriek van der Sanden is technisch uitvoerbaar, maar te duur.

Communicatie

In 2023 hebben we de **glossy** 'De witte Giersbergen' uitgegeven, geschreven door Cees van der Meijden.

Digituurlijk is weer 12 keer verschenen in 2023, de tiende jaargang. Zie pagina drie voor ontwikkeling van het aantal abonnees.

Sinds eind 2018 zijn we ook actief op **Facebook**. Zo hopen we een nieuw publiek voor onze activiteiten te bereiken. Ook krijgen we regelmatig opmerkingen over natuur en milieu via Facebook binnen.

We proberen meer aanwezig te zijn in de media, middels **persberichten** en middels het benaderen van de pers voor interviews e.d. In het verleden werden persberichten voornamelijk gemaakt voor het aankondigen van activiteiten. Sinds 2018 proberen we projecten te laten vergezellen door een pr-campagne. Dat heeft geleid tot 32 persberichten in 2018 (afvalexcursies, voorjaarsfestival), 23 in 2019 (houtstook-avond, voorjaarsfestival), 43 in 2020 (vooral dorpsnatuur, luchtkwaliteit), 29 in 2021 (vooral luchtkwaliteit (16) en dorpsnatuur (11)), 19 in 2022 (vooral dorpsnatuur, luchtkwaliteit en natuur) In 2023 zijn er 20 persberichten uitgegaan, voornamelijk voor aankondigingen van lezingen en activiteiten in het kader van Dorpsnatuur (lezingen, wandelingen en planteninventarisaties)

Onze **Fotowerkgroep** telt vier leden, drie fotografen. Ad Hartjes en Ate Dijk zijn relatief nieuw; Wilhelmine Marti fotografeert al heel wat jaren voor NMVH en Anja Kleijn heeft als belangrijkste taak ervoor te zorgen dat er foto's komen en dat die via de fotogalerij te zien zijn.

De meest gemaakt foto's zijn van natuurgebieden in de gemeente Heusden en van activiteiten van NMVH. Relatief nieuw zijn foto's van locaties in de gemeente waar door het toekomstige GOL (Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) het zicht op de natuur zal gaan veranderen. Om die verandering in beeld te brengen, maken de fotografen nu al foto's om te kunnen laten zien 'hoe het was'.

Het aantal foto's in de galerij nadert de 1700. Dus als u foto's wilt bekijken, ga er maar eens rustig voor zitten. De natuur-foto's zie je op <https://natuurenmilieuheusden.nl/natuur-gebieden-in-de-gemeente-heusden/> , die van de verenigingsactiviteiten op <https://natuurenmilieuheusden.nl/new-photo-gallery/>. Verder staan er nog filmpjes op <https://natuurenmilieuheusden.nl/ons-klupke/> .

